

Sygn. akt VIII U 2097/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2018 r. w Gliwicach

sprawy J. R. (R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o składki

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 września 2017 r. **nr** (...)

1. oddala odwołanie;
2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2097/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 września 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że J. R. jest dłużnikiem Zakładu z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i zadłużenie to wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 36.584,51 zł.

W odwołaniu od decyzji J. R. domagał się jej uchylenia i orzeczenia co do istoty sprawy przez ustalenie, że od dnia 1 czerwca 2013r. do dnia 30 listopada 2015r. nie jest zobowiązany do opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z uwagi na zatrudnienie w innym państwie członkowskim na podstawie umowy o pracę.

W uzasadnieniu podniósł, że decyzja organu rentowego z dnia 29 czerwca 2016r. stwierdzająca, że dla odwołującego właściwe jest ustawodawstwo polskie nie jest prawomocna, gdyż została zaskarżona wskutek wniesienia w dniu 19 lipca 2016r. odwołania. W tym stanie rzeczy nie sposób uznać odwołującego za dłużnika wobec organu rentowego z tytułu niezapłaconych składek na ubezpieczenia jak w sentencji decyzji. Nadto błędne są także ustalenia organu rentowego dotyczące decyzji wydanej przez słowacką instytucję ubezpieczeniową, w której wskazano, że w stosunku do odwołującego nie powstało obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, chorobowe oraz na wypadek bezrobocia z tytułu zatrudnienia na terenie Słowacji. Organ rentowy nie dokonał bowiem dostatecznego wyjaśnienia okoliczności związanych z wydaniem decyzji przez instytucję słowacką, nie ustalił czy decyzja ta została zaskarżona. Wreszcie, organ rentowy nie wydał w stosunku do odwołującego decyzji o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu w tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odwołujący równocześnie złożył „wniosek o nadaniu biegu odwołaniu” wskazując w nim, że o zaskarżonej decyzji dowiedział się z chwilą otrzymania tytułów wykonawczych w dniu 6 listopada 2017r. Podniósł, że zarówno w dacie wydania decyzji, jak i obecnie mieszka w Irlandii, gdzie pracuje i nie przebywa pod adresem zamieszkania podanym w decyzji. Z decyzją zapoznał się w dniu 10 listopada 2017r., kiedy to okazało się, że została ona odebrana przez ojca odwołującego T. R., który ją ukrył. T. R. jest osobą chorą psychicznie, rozpoznano u niego zaburzenia maniakalne i schizofrenię, od lat 80-tych kilkakrotnie przebywał w szpitalu psychiatrycznym i pozostaje pod stałą opieką poradni zdrowia psychicznego. Z uwagi na chorobę jest osobą niezdolną do pracy. W takiej sytuacji przekroczenie terminu było niezawinione i niezależne od strony, a ponadto nie jest nadmierne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie, gdy złożone zostało po upływie przewidzianego terminu, ewentualnie o jego oddalenie oraz złożył wniosek o zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych podając, że wartość przedmiotu sporu wynosi 29.645 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że oceny ważności stosunków pracowniczych rodzących na terenie danego państwa Unii obowiązek ubezpieczenia społecznego dokonuje właściwy terytorialnie organ i czyni to w oparciu o przepisy obowiązujące na terenie tego państwa. Zarówno organ rentowy jak i sąd nie mają legitymacji do oceny ważności stosunków prawnych zaistniałych w innym państwie i ich wpływu na podleganie właściwemu miejscowo prawu ubezpieczeń społecznych, będąc w tym zakresie związani rozstrzygnięciem instytucji właściwej.

Sąd ustalił co następuje:

Odwołujący J. R. od 2003r. prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski w zakresie transportu drogowego towarów.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w dniu 25 czerwca 2013r. wydał decyzję, w której stwierdził, że stanowisko zawarte we wniosku złożonym w dniu

13 czerwca 2013r. przez przedsiębiorcę Firmę Usługowo – Handlową (...)

w sprawie braku obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w sytuacji, gdy właściwym ustawodawstwem jest ustawodawstwo słowackie, uznaje za prawidłowe.

Następnie pismem z dnia 7 sierpnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przeprowadzenie postępowania w zakresie ustalenia dla odwołującego właściwego ustawodawstwa, gdy odwołujący we wniosku o interpretację podał, że prowadzi działalność gospodarczą w Polsce i od dnia 1 czerwca 2013r. jest zatrudniony na terenie Słowacji.

Organ rentowy pismami z dnia 26 czerwca 2014r., 25 listopada 2014r. i 19 lutego 2015r. zwrócił się do instytucji słowackiej o podanie czy odwołujący został zgłoszony do ubezpieczeń na terenie Słowacji.

W piśmie z dnia 27 kwietnia 2015r. właściwa instytucja słowacka poinformowała,

że w stosunku do odwołującego została wydana decyzja, z której wynika, że nie powstało dla niego obowiązkowe ubezpieczenie chorobowe, emerytalne oraz na wypadek bezrobocia jako dla pracownika firmy (...) s.r.o. od dnia 1 czerwca 2013r., zgodnie z legislacją słowacką.

Z pisma Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Centrala w B. z dnia 27 kwietnia 2015r. wynika, że decyzja ta uprawomocniła się z dniem 12 listopada 2013r.

Wobec powyższego organ rentowy w dniu 29 czerwca 2016r. wydał decyzję nr (...)2016r., w której stwierdził, że dla odwołującego od dnia 1 czerwca 2013r. właściwym jest ustawodawstwo polskie.

Następnie w dniu 12 września 2017r. organ rentowy wydał decyzję zaskarżoną, w której stwierdził, że odwołujący jest dłużnikiem Zakładu z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zadłużenie to wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 36.584,51 zł, w tym z tytułu składek:

- 1) na ubezpieczenia społeczne za okres od 07/2013r. do 11/2015r. – 19.557,02 zł i odsetek za zwłokę – 4.524,00 zł,
- 2) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 06/2013r. do 11/2015r. – 8.274,68 zł i odsetek za zwłokę – 1.997,00 zł,
- 3) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od 06/2013r. do 11/2015r. – 1.812,81 zł i odsetek za zwłokę – 419,00 zł.

Decyzja ta została przesłana na adres wskazany przez odwołującego w K. ul. (...)/F/10 i odebrana przez ojca odwołującego T. R. w dniu (...).(potwierdzenie odbioru, akta ZUS). T. R. choruje na zaburzenia schizoafektywne, z powodu których kilkakrotnie był hospitalizowany, począwszy od 1987r. Nadto orzeczeniem Obwodowej Komisji ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w Z. z dnia 9 września 1996r. został zaliczony do drugiej grupy inwalidzkiej (obecna całkowita niezdolność do pracy).

Odwołanie od w/w decyzji J. R. wniósł do organu rentowego w dniu 15 listopada 2017r.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, dokumentacji lekarskiej T. R. i decyzji słowackiej instytucji ubezpieczeniowej jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów i niekwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd nie uwzględnił wniosku organu rentowego o odrzucenie odwołania J. R. od decyzji zaskarżonej, lecz rozpoznawał sprawę merytorycznie uznając, że wystąpiły okoliczności o jakich mowa w art.477(9)§3 k.p.c. uzasadniające przywrócenie terminu do jego złożenia.

Zgodnie z art.477(9)§1 i 3 k.p.c. odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.

Sąd odrzucił odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

Z materiału dowodowego sprawy wynika, że organ rentowy przesłał odwołującemu zaskarżoną decyzję na podany przez niego adres w K.. Przesyłka ta została odebrana przez ojca odwołującego w dniu 18 września 2017r. W takiej sytuacji termin do wniesienia odwołania upłynął w dniu 17 października 2017r. J. R. odwołanie od decyzji złożył w połowie listopada 2017r. Opóźnienie w złożeniu odwołania wynosiło zatem niespełna miesiąc czasu i zdaniem Sądu nie było nadmierne w rozumieniu powołanego wcześniej przepisu. W orzecznictwie przyjmuje się, że nadmierne jest opóźnienie, gdy wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego nastąpiło po upływie osiemnastu miesięcy od dnia doręczenia jej odpisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 września 1999r., II UKN 490/99) albo po upływie trzynastu miesięcy od dnia wydania decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 grudnia 1998r., II UKN 561/98) albo po upływie sześciu miesięcy od dnia doręczenia decyzji organu rentowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997r., II UKN 61/97).

Nadto Sąd uznał, że opóźnienie to nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego w sytuacji, gdy przesyłka zawierająca zaskarżoną decyzję została odebrana przez ojca odwołującego T. R., który nie przekazał jej odwołującemu, co spowodowane było chorobą ojca. T. R. cierpi bowiem od wielu lat na zaburzenia schizoafektywne, z tych przyczyn był wielokrotnie hospitalizowany, jest też osobą całkowicie niezdolną do pracy, co potwierdza przedłożona przez odwołującego dokumentacja medyczna. Odwołujący o zaskarżonej decyzji dowiedział się z chwilą otrzymania w dniu 6 listopada 2017r. tytułów wykonawczych i niezwłocznie po tym fakcie wniósł odwołanie.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania sprawy Sąd stwierdził, że odwołaniu J. R. brak jest uzasadnionych podstaw.

Odwołujący kwestionował zaskarżoną decyzję zarzucając jej, że organ rentowy błędnie przyjął, iż odwołujący w okresie wskazanym w tej decyzji podlega ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce, gdy tymczasem wcześniejsza decyzja organu rentowego z dnia 29 czerwca 2016r. została przez odwołującego zaskarżona i nie jest prawomocna, a nadto organ rentowy nie dokonał dostatecznego wyjaśnienia okoliczności związanych z wydaniem decyzji przez instytucję słowacką, nie ustalił czy decyzja ta została zaskarżona.

Zarzuty te są bezzasadne. Fakt, że J. R. złożył odwołanie od decyzji z dnia 29 czerwca 2016r., którą organ rentowy stwierdził, że dla odwołującego od dnia 1 czerwca 2013r. właściwym jest ustawodawstwo polskie, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Z materiału zgromadzonego w sprawie wynika bowiem, że właściwa instytucja słowacka w stosunku do odwołującego wydała decyzję, z której wynika, że dla odwołującego nie powstało obowiązkowe ubezpieczenie chorobowe, emerytalne oraz na wypadek bezrobocia jako dla pracownika firmy (...) s.r.o. od dnia 1 czerwca 2013r. zgodnie z legislatywą słowacką. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Centrala w B. w piśmie z dnia 27 kwietnia 2015r. wskazał, że decyzja ta uprawomocniła się z dniem 12 listopada 2013r. W takiej sytuacji, jak słusznie zauważył organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, zarówno polska instytucja ubezpieczeniowa, to jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ani też sądy nie mają kompetencji do badania istnienia stosunku pracy, stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii.

Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 stycznia 2014r. I UK 275/13 wskazując, że organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym na terenie państwa członkowskiego Unii. Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanej przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i może być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować.

Zatem stanowisko słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, które stało się prawomocne, jest wiążące i zarówno organ rentowy jak i Sąd nie może w tym zakresie przyjąć odmiennych ustaleń. Skoro odwołujący nie podlega ustawodawstwu słowackiemu jako pracownik, a więc nie zachodzi w jego przypadku konkurencja tytułów do ubezpieczenia i stąd nie ma do niego zastosowania art.13 ust.3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie

koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.), to tym samym podlega w tym czasie ustawodawstwu polskiemu.

W konsekwencji podlega obowiązkowym ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na terenie Polski, gdy odwołujący nie kwestionował, że działalność taką rzeczywiście wykonywał. A skoro tak, to zgodnie z obowiązującymi przepisami jest zobowiązany opłacać składki na te ubezpieczenia w wysokości określonej w przepisach.

Zgodnie z art.46 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1778 ze zm.) płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z art.84 ust.1 i art.87 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.1938 ze zm.) składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, z zastrzeżeniem art.85 i 86. Osoby i jednostki organizacyjne, o których mowa w art.84 – 86 są obowiązane, bez uprzedniego wezwania, opłacić i rozliczyć składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianych dla składek na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli do tych osób i jednostek nie stosuje się przepisów o ubezpieczeniu społecznym – w terminie do 15 – go dnia następnego miesiąca.

Stosownie do art.32 ustawy systemowej, do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich: poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Reasumując, Sąd uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu. Sąd miał na uwadze, że odwołujący nie zgłaszał żadnych zarzutów względem ustalonych w tej decyzji kwot zadłużenia na poszczególne fundusze.

Należy dodać, że organ rentowy przed wydaniem decyzji ustalającej stan zadłużenia odwołującego nie miał obowiązku wydania decyzji stwierdzającej podleganie odwołującego obowiązkowym ubezpieczeniom jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, gdyż takie obowiązkowe podleganie wynika wprost z obowiązujących przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – art.6 ust.1 pkt 5, art.12 ust.1, art.13 pkt 4, zaś ewentualna decyzja o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom ma charakter deklaratoryjny (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2014r. sygn. II UK 464/13).

Zajmując takie stanowisko Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w pkt 1 wyroku oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art.98 k.p.c. i art.99 k.p.c. w związku z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2016r., poz.1667 ze zm.) wliczając je od wartości przedmiotu sporu.

W świetle ukształtowanego stanowiska judykatury w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, dotyczącej odwołania od decyzji organu rentowego, stwierdzającej zobowiązanie do zapłaty składek i odsetek za zwłokę w określonych w tej decyzji kwotach, wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym powinno być uzależnione od wartości przedmiotu sporu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2013r. sygn. akt I UZP 1/13).

(-) SSO Grażyna Łazowska